

2011

Loppa kommune - Strategiplan 2011-2012

Vedtatt i programstyret 15. februar 2011

Strategiplan 2011 -2012

Forlengelse av omstillingsprogrammet

Den ordinære omstillingsperioden var på 4 år og skulle være fullført i desember 2010. Første året gikk med til å avklare organisering og arbeidet kom ikke skikkelig i gang før i 2008. Signalene om utvidelse av programperioden ble svært positivt mottatt og det ble vedtatt å søke om en utvidelse av programperioden med 2 år.

Strategiplanene 2008 – 2010

Som grunnlag for planene ble det gjennomført en rekke møter rundt om i kommunen. Det var folkemøter og møter med næringslivet og ca. 250 personer deltok på møtene. Med bakgrunn i møtene ble det laget en oversikt over nåsituasjonen med sterke og svake sider, muligheter og utfordringer i omstillingsarbeidet.

Visjonen for planen var "Vekst og utvikling i Loppa".

Hovedmålet for planen var "1200 innbyggere i Loppa kommune i 2012"

Målet skulle oppnås ved å:

- Skape 50 nye, lønnsomme og varige arbeidsplasser.
- Videreutvikle Øksfjord til et konkurransedyktig handels- og servicesenter.
- Satse primært på skolestedene.

Måloppnåelse

Hovedmålet blir ikke oppnådd. Dette kan skyldes en for optimistisk målsetting eller at det ikke har vært arbeidet godt nok med omstillingsprogrammet. Folketallet pr. 1. januar de siste år har utviklet seg som følger:

2006	1213 innbyggere
2007	1150 innbyggere
2008	1106 innbyggere
2009	1087 innbyggere

2010	1087 innbyggere
2010 - 3. kvartal	1078 innbyggere

Dersom en vurderer befolkningsutviklingen fra 2006 kan man i beste fall konkludere med at befolkningsutviklingen i Loppa kommune er i ferd med å stabilisere seg mellom 1050 og 1100 innbyggere. Den kraftige nedgangen i befolkningen har stoppet noe opp, men det er for tidlig å si om dette er en varig eller kortsiktig trend. Det ble født fra 3 – 6 barn pr. år i denne perioden. Fødselstallet er det viktigste langsiktige parameter for å stabilisere folketallet og for Loppa kommune bør det minimum ligge på mellom 10 (ballanse i befolkningen) og 13 (gjennomsnitt for landet). Lavere fødselstall må kompenseres med netto innflytting.

Delmål 1 var å skape 50 nye, lønnsomme og varige arbeidsplasser. Det er skapt over 50 nye arbeidsplasser, men det er for tidlig å si noe om hvor varige eller hvor lønnsomme disse arbeidsplassene blir i framtida.

Delmål 2 var en videreutvikling av Øksfjord til et konkurransedyktig handels- og servicesenter for innbyggerne i Loppa og Hasvik. Det er ikke gjennomført tiltak for å måle dette, men dårlige kommunikasjoner mellom Vestre-Loppa og Øksfjord gir begrensninger på hvor høyt servicenivået i Øksfjord kan bli for denne delen av kommunen.

Det 3. delmålet var at det primært skal satses på skolestedene. Det har vært en stor utfordring i å skape nye arbeidsplassene på alle skolestedene og resultatet er at den klart største aktiviteten har vært i Øksfjord. Det har likevel vært en positiv utvikling i næringslivet på alle skolestedene, men vi skulle gjerne sett at denne utviklinga var enda bedre. Den kritiske faktoren i dette arbeidet har vært å finne personer med kunnskap, evne og vilje til å skape noe nytt eller videreutvikle eksisterende bedrifter.

Nåsituasjonen i næringslivet.

Når vi nå går inn i 2 nye år med omstilling er det viktig at den nye strategiplanen bygger videre på resultatene og status på arbeidet som har vært gjort. Hovedsatsingsområdene har vært "Leverandørindustri til oppdrettsnæringen" og "Reiseliv knyttet til havfiske" og det gjenstår mye arbeid før vekstfasen er fullført og lønnsomheten i bedriftene er stabilisert. De andre vekstbedriftene er i lignende situasjon så utfordringen blir å få bedriftene gode på drift.

Situasjonen ved inngangen til 2011 er som følger for bedriftene med kjente utviklingsplaner:

Polarfeed AS

Bedriften skal investere tungt for å øke produksjonskapasiteten. De har kjøpt lokalene til tidligere kassefabrikk i Øksfjord. De skal også gjennomføre et omfattende bedriftsinternt opplæringsprogram.

Øksfjord Slipp og Mek AS

Bedriften har gjennomført en emisjon og fått Frydenbø Industrier AS inn på eiersiden. Våren 2011 starter arbeidet med ny hall med egen slippvogn. Bedriften vil også kunne trekke veksler på flytekaia ved det nye industriområdet i Vassdalen. Bedriften har store utfordringer knyttet til forventet vekst i framtida.

De Wilde Slipp og Mek AS

Bedriften utvider virksomheten og planlegger utbedringstiltak på byggene og ny produksjon. De ønsker også å starte med kompetansehevingstiltak på daglig leder. De får en ansatt fra Nederland 1. april 2011(familien flytter til Bergsfjord).

Grieg Seafood Finnmark AS

Bedriften ønsker å utvide sin oppdrettsaktivitet i Loppa. De trenger en ny servicestasjon for lokalitetene i ytre del av Øksfjorden. De har invitert til samarbeid om å bygge et notbøteri i Øksfjord.

Klippfisktørkeri

Forsøl AS har kjøpt det tidligere fiskebruket i Øksfjord og starter ombygginga til tørkeri i januar 2011. De vil gjennomføre investeringer og et omfattende opplæringsprogram før bedriften starter opp. Det vil bli ca. 20 sesongarbeidsplasser ved bedriften.

Barents Nord AS

Selskapet har ambisjoner om vekst og arbeider for å få nye management og utvikle nye båtkonsepter både mot oppdrettsnæringa og eksisterende person- og godstrafikk i Loppa.

Øksfjord Skipsekspedisjon

Selskapet har hatt jevn vekst over flere år. De har i dag lokaler som er lite tilpasset deres virksomhet og må benytte deler av sentrum i Øksfjord til parkering. De må sikres areal der de kan bygge seg tidsmessige lokaler og løse parkeringsutfordringen..

Datamann AS

Datamann AS har fått finansiert et større utviklingsprosjekt som skal settes ut i livet i 2011-2012.

Sandland Brygge AS

Selskapet er nystartet skal leie ut 24 senger i 5 boenheter fra sommeren 2011.

Loppaopplevelser AS

Selskapet øker kapasiteten med 4 senger i en boenhet fra 2011.

Øksfjord Sjøfiske AS

Selskapet øker kapasiteten med 20 senger i 2011. Kapasiteten vil bli på ca. 60 senger i renoverte rom i tillegg til hotellet i Øksfjord. Båtkapasiteten vil bli tilpasset antall senger.

Basecamp Finnmark AS

Selskapet har delvis utbedret bygningene i Øksfjordbotn og har startet et privat reguleringsarbeid på området rundt bedriften. De vil starte med tilbud på frikjøring i utvalgte områder fra mars 2011.

Loppa Springwater AS

Bedriften har vært gjennom et designprogram i 2010. Programmet skal videreføres med blant annet testing av utvalgte produkt i utvalgte markeder. Dersom alt går bra vil utviklingsfasen være gjennomført sommeren 2012. Arbeidet fram til nå har vært meget seriøst og grundig.

Bensinstasjon

Kommunestyret har tildelt tomt til ny bensinstasjon i Vassdalen. Reguleringsarbeidet vil ta noe tid og sannsynlig bygging vil kunne skje høsten 2011 eller i 2012. Flyttingen vil frigjøre noe areal i Øksfjord sentrum.

Andre bedrifter

Mainstream Finnmark AS driver lakseoppdrett i Vestre Loppa og binder opp sjøarealene i denne delen av kommunen. Aktiviteten skal holdes på samme nivå som tidligere (4 ansatte).

Finnmark Brønnbåtrederi AS ble etablert i 2010 og drives fra Alta.

Førsøl Bergsfjord AS planlegger fortsatt stor aktivitet med sei som viktigste råstoff. De skal levere seien til videreforedling hos søsterbedriften i Øksfjord.

Øksfjord Feriehus og Artic Nuvsvåg driver reiseliv mot sjøfiske og aktiviteten skal være på samme nivå som tidligere.

Infrastruktur

I tillegg er arbeidene med å opparbeide Vassdalen Industriområde godt i gang. Fyllingsarbeidet vil være fullført våren 2011 og flytekaia vil være montert og klar til bruk høsten 2011. Det øvrige området vil være byggeklart til sommeren 2012.

Planleggingsarbeidene med Sandbakken Industriområde i Nuvsvåg er gjennomført og reguleringsplanen skal opp i kommunestyret våren 2011. Eventuelle finansieringsalternativer for en slik utbygging skal avklares i 2011.

Kritisk service

Det er vedtatt å gi tilskudd til oppgradering av drivstoffanleggene i Vestre Loppa og gi tilskudd til parallellinvestering med Merkurprogrammet for å opprettholde dagligvarebutikkene i samme område. Dersom disse funksjonene ikke fungerer vil det bli enda vanskeligere å utvikle næringslivet i disse områdene.

Programstatusvurdering

Arbeidet med omstillingsprogrammet har blitt vurdert av Innovasjon Norge etter en nasjonal metode. Styret, omstillingsadministrasjonen og rådmannen har deltatt i denne vurderingen. Her er resultatet og anbefalingene etter siste vurdering 10. november 2010.

Hovedkonklusjon

Loppa er kommet godt i gang og det er en klart mer positiv holdning til omstilling enn tidligere. Omstillingsorganisasjonen er meget proaktiv og jobber godt. Målstruktur bør konkretiseres med periodiserte målbare mål samtidig som de innsatsområder og tiltak som "hører inn under" omstillingsbevilgningen bør merkes og følges opp spesielt.

Vurderinger

Innledning

Dette er tredje gang programstatusvurdering gjennomføres for Loppa. Som det fremgår av "diamanten" har det vært en positiv utvikling. Denne gang har en fokusert mest på effektindikatorene og i mindre grad på prosessindikatorene. En oppsummering av anbefalingene fra 2009-gjennomgangen viser:

- Handlingsplanen for 2010 er litt spisset, men det gjenstår fortsatt arbeid med å gjøre målstrukturen kvantifiserbar.
- Robusthet er ikke definert.
- Næringsforening og utviklingslag: arbeidet med aktivisering er startet.
- Prosjektstrukturen er konkretisert.

Anbefalinger med kommentarer følger som vedlegg.

Handlingsplanen skiller ikke mellom omstillingstiltak og andre næringsutviklingstiltak. Dette fremkommer imidlertid i noen grad av rapporteringsmatrisen til Loppa.

Effektindikatorer

Kompetanse

Det er igangsatt flere kompetansegivende tiltak, herunder to tunge bedriftsinterne opplæringsprogram. Programstyret består både av medlemmer og varamedlemmer, og det er ikke planlagt noen kompetanseutviklingstiltak for dem. En opplæring i begrepsapparat og nærmere gjennomgang av styreroller og ansvar bør gjennomføres i 2011.

Samhandling

Samhandling skjer på mange felt, og det er stor aktivitet. Den kanskje sterkeste siden ved omstillingsprosessen i Loppa er nettopp det proaktive arbeidet som går både mot enkeltbedrifter, bransjer, kompetansemiljøer og i noen grad kommuner. Samarbeid er imidlertid ikke målsatt, men skjer gjennom møter og kontakter. Effekten synes å være god, men det er ikke mulig å vurdere grad av samhandling mot forventet samhandling. Sannsynligvis er samhandlingen større enn det man kunne håpe på.

Demografisk utvikling

Det er et klart mål: stabilisere befolkningen på ca 1100 innbyggere.

Det er blitt en mer positiv holdning til omstilling, utvikling og nyskaping. Det er etablert flere ungdomstiltak, og i rapporter er de sentrale demografiske forhold belyst. Dette er meget bra, men som i "samhandling" mangler det mål – og her spesielt langsiktige mål. Dette burde konkretiseres og være grunnlaget for de tiltak som planlegges gjennomført.

Arbeidsplasser

Strategi- og handlingsplan for 2010 har ett konkret mål for arbeidsplasser: skape 50 nye arbeidsplasser fra 2008 til utgangen av 2010. Målet er ikke periodisert eller spesifisert ytterligere. I rapporter derimot rapporteres både netto og brutto arbeidsplasser. I hvilken grad dette er full måloppfyllelse, effektivt arbeidet eller ikke kan ikke dokumenteres da mer spesifikke mål mangler. Dette betyr selvsagt ikke at omstillingsprogrammet ikke jobber effektivt, men grad av måloppnåelse blir en "historisk vurdering" basert på regnskapstall og ikke måltall.

Robust næringsstruktur

Programmet er bevisst på robusthet, men har ikke konkretisert dette i nevneverdig grad. Hvilke faktorer er helt vesentlig for Loppa for å skape en mer robust næringsstruktur bør tillegges vekt i behandlingen av handlingsplanen for 2011.

Programmets måloppnåelse

Programmet har en positiv profil i Loppa. Gjennom årsrapport ser en hva som er oppnådd og kan ut fra det gjøre seg sine vurderinger. Havbruk og reiseliv er de viktigste innsatsområdene hvor en har lyktes med satsingen.

Prosessindikatorer

Profil

Strategi- og handlingsplanen er en totalplan for næringsutvikling i Loppa. Omstillingsdelen er ikke spesifisert, og det er derfor vanskelig å kunne vurdere selve omstillingsinnsatsen. Planen favner derfor vidt, og er ikke avgrenset eller spisset. Det er bare delvis konkrete mål innen det enkelte innsatsområde. Tiltaksbeskrivelsene er lite informative og har nesten uten unntak "programledelsen" som prosjektansvarlig. Det anbefales å konkretisere tiltaksbeskrivelsen/prosjektbeskrivelsen til å omfatte:

Tiltak 1: (fase og navn)

Prosjekt mål:		
Innhold		
Tidsplan		
Organisering	Prosjekteier	
	Prosjektansvarlig	
	Prosjektleder	
Økonomi	Omstill./annen nær.utv.	
	Budsjett	

At den totale næringsutvikling må ha alle beskrevne innsatsområder er innlysende, men det er ikke omstillingsmidler som skal benyttes i alle – og det gjøres heller ikke. Men en spesifisering av hvilke tiltak og innsatsområder som omstillingsprosessen skal konsentrere seg om hadde vært med på å ”kraftsamle” anvendelse av omstillingsmidlene.

Organisering

Programorganisasjonen fungerer godt. Administrasjonen utfyller hverandre på en god måte. Bruk av ”varamedlemmer” i programstyret bør unngås. Programstyret skal ikke være et politisk og demokratisk organ, men et verktøy for politikerne til å gjennomføre den vedtatte strategi- og handlingsplan. Da bør styret bestå av kompetente personer som prioriterer oppgaven. Å ha mulighet til å sende vararepresentant er et signal på at det ikke er den personlige kompetanse som er viktig, men mer representativitet. Kontinuitet og engasjement kan fort reduseres under slike forhold.

Porteføljen

Det er iverksatt mange tiltak. I den fremlagte faktamal kapittel 4.1 fremgår det at det ikke er en eneste forstudie. Selv om omstillingsprogrammet er kommet langt i omstillingsperioden betyr ikke det at behovet for nye prosjekter/prosjektideer er avtatt. Omstillingsprosessen skal nettopp fokusere på prosjektmulighetene og finne eiere som kan ta dette videre. Hovedprosjekt skal i hovedsak ikke gis tilskudd fra omstillingsmidlene da planene her skal være så gode at det ordinære virkemiddelapparat kan gi nødvendige lån og tilskudd.

Som anført under profil bør omstillingsmidlene prioriteres enda spissere mot utvalgte innsatsområder og tiltak.

Oppfølging, læring og erfaringsoverføring

Som anført under effektindikatorerne arbeider programledelsen meget proaktivt og har god kontakt med aktørene. En er imidlertid mer usikker på i hvilken grad en vurderer resultat opp mot hva som kan forbedres i fremtiden. Her synes å være et klart forbedringsområde.

Videreføring av omstillingsarbeidet

Dette arbeidet er planlagt, men ikke påbegynt.

Anbefalinger

Det gis følgende anbefalinger:

1. Strategi- og handlingsplanen bør gis en klarere målstruktur med kvantifiserte og periodiserte mål.
2. Det bør anføres hvilke innsatsområder og tiltak som tilhører omstillingssatsingen. Andre fond som næringsfond og fiskerifond bør vurderes i denne sammenheng.
3. Robusthetsfaktorer som er kritiske for Loppa bør defineres og målsettes.
4. Det bør diskuteres om styret bør ha varamedlemmer
5. Rolle- og ansvarsavklaring mellom programstyret og kommunen bør drøftes
6. Arbeidet med organisering av næringsutviklingen etter omstillingsperioden bør iverksettes.

Strategi for omstillingsprogrammet 2011 - 2012

- Visjon - Utvikle et robust næringsliv i Loppa
- Mål - Stabilisere folketallet på ca. 1100 innbyggere
- Delmål - Skape 40 nye arbeidsplasser
 - Derav minst 15 kvinnearbeidsplasser
 - Sikre en akseptabel infrastruktur i Vestre Loppa

Dette skal vi oppnå ved å:

- Fortsette satsingen på utviklingen av "leverandørindustrien mot oppdrettsnæringen" og "reiselivsnæringa".
- Slå ring rundt personer med evne og vilje til å utvikle eksisterende bedrifter eller skape nye bedrifter.
- Iverksette tiltak for å redusere innpendlingen til Loppa.
- Iverksette tiltak for økt bolyst i Loppa.

Et robust næringsliv kjennetegnes ved lønnsomme og attraktive bedrifter og godt verdiskapingsmiljø.

Indikatorer for å måle bedriftene kan være lønnsomhet, omsetning, markedsutvikling, innovativ aktivitet, antall arbeidsplasser for kvinner og menn.

Organisering av omstillingsprogrammet

Dagens organisering med omstillingsarbeidet som egen avdeling har fungert godt. Styret for Omstillingsprogrammet, med 3 representanter fra kommunestyret og 3 representanter fra næringslivet (velges av kommunestyret etter forslag fra Loppa Næringsforening), har også fungert godt. Ut over dette har Finnmark fylkeskommune, Innovasjon Norge, rådmannen og ungdomskonsulenten møterett. I programstatusvurderingen ble det pekt på at det bør unngås å bruke "varamedlemmer" i styret.

Programadministrasjonen har blitt endret etter at første leder sa opp sin stilling. Denne overgangen har gått bra og administrasjonen utfyller hverandre godt. Rådmannen og deler av den øvrige administrasjonen har også blitt trukket inn i omstillingsarbeidet. Dette blir spesielt viktig å forsterke i siste 2-årsperiode, da det er viktig at kompetansen og erfaringene fra omstillingsarbeidet blir en del administrasjonen sin kompetanse i framtida.

Utvikle et robust næringsliv i Loppa

Offentlig sektor sysselsetter 41 % av lønnstakerne i Loppa kommune. Av disse er 77 % kvinner og 23 % menn. I privat sektor er forholdet motsatte med et stort overtall av mannlige ansatte. 79 % av de sysselsatte er menn og 21 % er kvinner. Gjennom omstillingsprogrammet er det skapt og vil bli skapt en rekke arbeidsplasser i privat sektor og det vil være svært uheldig dersom den skjeve fordelingen skal fortsette. Bedriftene kan løse sine utfordringer ved pendling/"nordsjøturnus", men samfunnsutviklinga i Loppa er avhengig av at flest mulig av de som arbeider i kommunen, bor i kommunen. Siden det som regel er kvinnene som bestemmer hvor familiene skal bo, er det viktig at det skapes flere spennende arbeidsplasser for kvinner i privat sektor. Det er viktig at bedriftene tar dette inn over seg og at vi får en snuoperasjon når det gjelder kvinneandelen i privat sektor.

Dersom omstillingsprogrammet lykkes vil det bli behov for ny kompetanse i flere bedrifter. Det er derfor viktig med motiverte innbyggere som er villige til å tilpasse sin kompetanse til næringslivet sine behov.

Modell for utvikling og måling av et robust næringsliv i Loppa (NTF 2006):

	Antall arbeidsplasser
	Antall kvinnearbeidsplasser
Bedrifter	Lønnsomhet
	Omsetning
	Innovativ aktivitet

	Omstillingsdyktighet
	Dynamikk
Verdiskapingsmiljø	Bredde/variasjon
	Kompetanse
	Støtteapparat

Bedriftsnivået kan fanges opp med følgende kvantitative indikatorer:

- Antall arbeidsplasser- endring i antall sysselsatte i privat og offentlig sektor (SSB)
- Antall kvinnearbeidsplasser – endring i antall kvinnelige sysselsatte (SSB)
- Lønnsomhet – endring i driftsoverskudd (B.reg)
- Omsetning – endring i omsetningsvekst høyere enn konsumprisindeksen (B.reg)
- Innovativ aktivitet – endring i bruk av regionale og sentrale virkemidler (IN, ++)

Følgende indikatorer kan fange opp utviklingen i verdiskapingsmiljøet:

- Omstillingsdyktighet – i hvilken grad har holdningene til omstilling/satsing blitt bedre
- Dynamikk i næringslivet – endring i antall konkurser og nyetablerte bedrifter (B.reg)
- Bredde/variasjon i næringslivet – endring i andel av de sysselsatt i kunnskapsintensiv tjenesteyting og privat sysselsetting (SSB)
- Kompetanse – endring i andelen av befolkningen med høyere utdanning (SSB)
- Støtteapparat – har støtteapparatet og den offentlige satsingen bedret seg

Infrastruktur til næringslivet og kritisk service

Noe av veksten i næringslivet vil komme ved at eksisterende bygninger/infrastruktur utnyttes på en bedre måte enn tidligere. Dette er positivt og kan være en konkurransefordel for dem det gjelder. For andre etableringer må det tilrettelegges nye industriområder (Vassdalen Industriområde – klart til bygging i 2012) og Sandbakken Industriområde (regulert/ikke finansiert i påvente av markedstestene til Loppa Springwater). Effektivisering av industriområdet Polarfeed AS – E.Flaaten AS kan tilføre sentrum i Øksfjord verdifullt areal. Videre utvikling av industriareal mellom riksveien og skredvollen i Vassdalen kan også gi nye industriarealer.

I kommunestyret i Loppa i desember 2010 ble det vedtatt å støtte kritisk service (handel og drivstoff). Grunnen til vedtaket var et forslag fra omstillingsprogrammet etter erfaringene med å styrke eksisterende bedrifter og etablere nye bedrifter i Tverrfjord – Nuvsvåg og i Vestre Loppa. Endringer i nærings- og befolkningsstrukturen i kommunen vil føre til endrede rammebetingelser over tid. Faller denne type service bort, vil eksisterende næringsliv bli svekket og det vil bli enda vanskeligere å få til nyetableringer i slike områder.

Andre kritiske faktorer

Ut over kriteriene for et robust næringsliv har Loppa kommune spesielle forhold som det er viktig å ta hensyn til. Det er allerede satt inn tiltak for å opprettholde drivstofftilbudet og dagligvarebutikkene i Vestre Loppa for å ha større mulighet til å lykkes med næringsutviklingen i dette området.

Kommunikasjonstilbudet mellom Øksfjord og Vestre Loppa er ikke tilpasset dagens behov og gjør det ekstra vanskelig å drive bedrift i området. Dette er også et stort problem å få kommunesentret til å fungere for innbyggerne i kommunen så lenge båttilbudene ikke bedres.

Det er ikke bygd eneboliger eller leiligheter i kommunen etter år 2000. Det er skapt en rekke nye arbeidsplasser og dette vil fortsette også de neste 2 årene. Både næringslivet og politikerne må ta dette inn over seg dersom det er et ønske at flest mulig av dem som arbeider i kommunen skal bo i kommunen. Alternativet er pendling for å løse behovet for arbeidskraft i bedriftene og en svekket samfunnsutvikling ved at alderen på befolkningen øker og pendlerne skaper nye utfordringer.